

4.2 Προστασία της Πνευματικής Ιδιοκτησίας

 Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα εστιάζει σε τρόπους προστασίας της πνευματικής σου ιδιοκτησίας, κάνοντας παράλληλα την τέχνη σου ηχηρή
 Στόχος	Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με την πνευματική ιδιοκτησία και τα πνευματικά δικαιώματα
 Μαθησιακά αποτελέσματα	Γνώση: <ul style="list-style-type: none">• Κατανόησης των οδηγιών σχετικά με το ψηφιακό μάρκετινγκ και την πνευματική ιδιοκτησία Δεξιότητες: <ul style="list-style-type: none">• Χρήση των πληροφοριών που παρέχονται για την προστασία της πνευματικής σου ιδιοκτησίας• Στάσεις: <ul style="list-style-type: none">• Αίσθημα σιγουριάς κατά τη δημιουργία και τη λειτουργία μιας ψηφιακής επιχείρησης

Πνευματική ιδιοκτησία

Η πνευματική ιδιοκτησία (ΠΙ) αναφέρεται σε δημιουργίες του μυαλού, όπως εφευρέσεις, λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα, σχέδια, σύμβολα, ονόματα και εικόνες που χρησιμοποιούνται στο εμπόριο (WIPO, 2016) Η ΠΙ προστατεύεται από τον νόμο, για παράδειγμα, με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, πνευματικά δικαιώματα και εμπορικά σήματα που επιτρέπουν στους ανθρώπους να κερδίσουν την αναγνώριση ή οικονομικά οφέλη από αυτά που επινοούν ή δημιουργούν. Σε γενικές γραμμές, το σύστημα ΠΙ θέλει να προωθήσει ένα περιβάλλον στο οποίο η δημιουργικότητα και η καινοτομία μπορούν να ανθίσουν.

Τύποι Πνευματικής Ιδιοκτησίας (World Intellectual Property Organisation, 2022):

- Τα πνευματικά δικαιώματα είναι ένας νομικός όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα δικαιώματα των δημιουργών πάνω στα λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά τους έργα. Το έργο πνευματικών δικαιωμάτων περιλαμβάνει βιβλία, μουσική, πίνακες ζωγραφικής, γλυπτική και ταινίες, προγράμματα υπολογιστών, βάσεις δεδομένων, διαφημίσεις, χάρτες και τεχνικά σχέδια.
- Ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας είναι ένα αποκλειστικό δικαίωμα που χορηγείται για μια εφεύρεση. Σε γενικές γραμμές, μια ευρεσιτεχνία παρέχει στον/στην κάτοχο της ευρεσιτεχνίας το δικαίωμα να αποφασίσει πώς - ή αν - άλλοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν την εφεύρεση. Σε αντάλλαγμα για αυτό το δικαίωμα, ο/η κάτοχος

του διπλώματος ευρεσιτεχνίας καθιστά τις τεχνικές πληροφορίες για την εφεύρεση διαθέσιμες στο κοινό στο δημοσιευμένο έγγραφο ευρεσιτεχνίας.

- Ένα εμπορικό σήμα είναι ένα σημείο ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από εκείνα άλλων επιχειρήσεων. Τα εμπορικά σήματα χρονολογούνται από την αρχαιότητα, όταν οι τεχνίτες χρησιμοποιούσαν για να βάλουν την υπογραφή ή το «σήμα» τους στα προϊόντα τους.
- Ένα βιομηχανικό σχέδιο αποτελεί την διακοσμητική ή αισθητική πλευρά ενός αντικειμένου. Ένα σχέδιο μπορεί να αποτελείται από τρισδιάστατα χαρακτηριστικά, όπως το σχήμα ή η επιφάνεια ενός είδους, ή από δισδιάστατα χαρακτηριστικά, όπως μοτίβα, γραμμές ή χρώμα.
- Οι γεωγραφικές ενδείξεις και οι ονομασίες προέλευσης είναι σήματα που χρησιμοποιούνται για προϊόντα με συγκεκριμένη γεωγραφική προέλευση και διαθέτουν ιδιότητες, φήμη ή χαρακτηριστικά που μπορούν να αποδοθούν κυρίως στον εν λόγω τόπο προέλευσης. Συνηθέστερα, μια γεωγραφική ένδειξη περιλαμβάνει το όνομα του τόπου προέλευσης των εμπορευμάτων.
- Τα εμπορικά απόρρητα είναι δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί εμπιστευτικών πληροφοριών που μπορούν να πωληθούν ή να αποτελέσουν αντικείμενο αδειάς. Η μη εγκεκριμένη απόκτηση, χρήση ή αποκάλυψη τέτοιων μυστικών πληροφοριών που αντίκειται σε έντιμες εμπορικές πρακτικές από άλλους θεωρείται αθέμιτη πρακτική και παραβίαση της προστασίας εμπορικού απορρήτου.

Δικαιώματα του Δημιουργού και Άδειες

Αν και όλα είναι μεγάλης σημασίας, στο σημείο αυτό θα υπάρξει κάποια επιπλέον εστίαση στα δικαιώματα του δημιουργού και τις άδειες, καθώς αυτό μπορεί να είναι πιο οικείο στους καλλιτέχνες. Όταν αλληλεπιδράμε με ηλεκτρονικό περιεχόμενο, διαβάζουμε, προβάλλουμε, δημοσιεύουμε, αναδημοσιεύουμε και δημιουργούμε δικό μας περιεχόμενο. Ουσιαστικά, αυτή η διαδικασία μας κάνει καταναλωτές, δημιουργούς και διανομείς περιεχομένου. Κάθε φορά που ανοίγεις μια εικόνα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, παρακολουθείς ένα βίντεο, ακούς ένα τραγούδι ή ένα podcast ή παίζεις ένα παιχνίδι, καταναλώνεις δημιουργικό περιεχόμενο. Με τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, αν δημοσιεύεις μια εικόνα, ένα γραπτό κείμενο ή ένα τραγούδι, γίνεσαι δημιουργός του περιεχομένου στο διαδικτυακό κόσμο.

Τι είναι τα δικαιώματα του δημιουργού;

Τα δικαιώματα του δημιουργού είναι ο νόμος που επιτρέπει στους δημιουργούς οποιουδήποτε περιεχομένου να ελέγχουν τη χρήση της εργασίας τους από άλλους. Αυτό σημαίνει ότι τα έργα που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα δεν μπορούν να αναπαραχθούν, να διαδοθούν ή να ιδιοποιηθούν από άλλους χωρίς την άδεια του δημιουργού (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020). Το προστατευόμενο περιεχόμενο του δημιουργού θεωρείται πνευματική ιδιοκτησία. Μπορείς εύκολα να αναγνωρίσεις υλικό με πνευματικά δικαιώματα με το λογότυπο C και έναν κύκλο γύρω του. Η πνευματική ιδιοκτησία ή το περιεχόμενο μπορεί να αγοραστεί απευθείας από τον συγγραφέα ή μέσω ενός σχεδιασμένου καταστήματος και να χρησιμοποιηθεί σχετικά με τους κανόνες που έχουν οριστεί. Αν δεν μπορείς να αγοράσεις το περιεχόμενο ή το σχέδιό σου

μπορεί να είναι να το χρησιμοποιήσεις για μη κερδοσκοπικό σκοπό, μπορείς να αποκτήσεις άδεια από τον/τη συντάκτη. Η άδεια μπορεί να ληφθεί ζητώντας από τον δημιουργό του έργου αν μέρος ή ολόκληρο το περιεχόμενο του έργου μπορεί να χρησιμοποιηθεί με συγκεκριμένο τρόπο.

Τι είναι η άδεια πνευματικών δικαιωμάτων;

Αν δεν είναι δυνατόν να ζητηθεί άδεια ή να χρησιμοποιηθεί προστατευμένο περιεχόμενο, μια εναλλακτική λύση είναι να χρησιμοποιηθεί περιεχόμενο που έχει εκχωρηθεί άδεια creative commons. Αυτό το περιεχόμενο δεν θα κοστίζει χρήματα, αλλά υπάρχουν κανόνες που ισχύουν για τη χρήση του. Με βάση τον Παγκόσμιο Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας, το creative commons περιεχόμενο, στις περισσότερες περιπτώσεις, απαιτεί κάποια απόδοση ή αναγνώριση στον συγγραφέα. Αυτό το περιεχόμενο περιορίζεται σε μη κερδοσκοπική χρήση και δεν επιτρέπεται η αλλαγή του περιεχομένου. Για να αναγνωρίσεις αυτό το περιεχόμενο, μπορείς να αναζητήσεις το λογότυπο CC με έναν κύκλο γύρω από αυτό (WIPO, 2016). Αυτό είναι κάτι που αξίζει να θυμάσαι όταν δημιουργείς το δικό σου περιεχόμενο. Θα πρέπει πάντα να διασφαλίζεις ότι δημιουργείς περιεχόμενο που είναι κατάλληλα πιστοποιημένο.

Δικαιώματα του δημιουργού, Creative Commons και Δημόσιος Τομέας

Όταν χρησιμοποιείς περιεχόμενο που προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα στο πλαίσιο της άδειας εύλογης χρήσης ή του περιεχομένου με άδειες creative commons, είναι ηθικά δίκαιο και νομικά απαιτούμενο να δίνεις εύσημα στον αρχικό δημιουργό του έργου (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021). Αυτό γίνεται συνήθως με την επεξήγηση του/της αρχικού/ής συγγραφέα του έργου και τη διάθεσή του σε άλλους για να βρουν το πρωτότυπο έργο και τον/τη συγγραφέα (EIT - EUIPO, 2021). Για παράδειγμα, αν χρησιμοποιήσες μια εικόνα ή ένα κείμενο στην ιστοσελίδα σου, πρέπει να δώσεις το πλήρες όνομα του/της συντάκτη/ριας και τον σύνδεσμο για την ιστοσελίδα του/της συγγραφέα.

Αυτό είναι καλό να το θυμάσαι όταν δημιουργείς το δικό σου ψηφιακό περιεχόμενο, αν σκοπεύεις να χρησιμοποιήσεις εικόνες, κείμενο ή άλλο για να προωθήσεις την εργασία σου στο διαδίκτυο (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021). Η μη τήρηση και η έλλειψη σεβασμού των κανόνων περί πνευματικών δικαιωμάτων του ψηφιακού κόσμου μπορεί να οδηγήσει σε παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων και σε νομικές ενέργειες (Artwork Archive, 2020). Αυτό σημαίνει ότι ο/η συγγραφέας μπορεί να ζητήσει το περιεχόμενο να αφαιρεθεί από την ιστοσελίδα ή οι ιστοσελίδες να αναγνωρίσουν αυτόματα το περιεχόμενο που προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα και να το αφαιρέσουν από την προβολή (Artwork Archive, 2020).

Σύμφωνα με το Artwork Archive και την κατευθυντήρια γραμμή μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η υπεύθυνη και σεβαστή χρήση του ψηφιακού περιεχομένου απαιτεί πρώτα να ελέγχεις ποιος/α είναι ο/η συγγραφέας του περιεχομένου πριν το χρησιμοποιήσεις. Αφού ταυτοποιηθεί ο/η συγγραφέας, ζητάς άδεια για να το χρησιμοποιήσεις και τέλος δίνεις τα εύσημα στον/στη συγγραφέα. Αν είναι απαραίτητο, αγόρασε και χρησιμοποίησέ το υπεύθυνα. Όταν δημιουργείς ψηφιακό περιεχόμενο για να δημοσιεύεις στο διαδίκτυο, είναι σημαντικό να σέβεσαι τους νόμους περί πνευματικών δικαιωμάτων και αδειών χρήσης για να διασφαλίζεις ότι προωθείς την επωνυμία σου με ασφάλεια, υπευθυνότητα και ηθική.

Ασφάλεια

Είναι σημαντικό να θυμόμαστε την ψηφιακή ασφάλεια και να σεβόμαστε τους άλλους στον κόσμο του διαδικτύου. Κατά τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, είναι ζωτικής σημασίας να σκεφτούμε για τα 3 Cs της e-ασφάλειας. Όταν το ψηφιακό περιεχόμενο είναι κοινόχρηστο, είναι σημαντικό να λάβουμε υπόψη **το περιεχόμενο** (Content, ήτοι ένα post), την **επαφή** (Contact, ήτοι ποιος/α θα το δει) και τη **συμπεριφορά** (Conduct, ήτοι πώς αυτό επηρεάζει τους άλλους). Η κοινή χρήση και διανομή ψηφιακού περιεχομένου πρέπει να γίνεται σωστά, υπεύθυνα και με ασφάλεια.

Με την κοινή χρήση περιεχομένου στο Διαδίκτυο, πρέπει να εξεταστούν:

1. Ποιες πληροφορίες κοινοποιούνται στον διαδικτυακό κόσμο;
2. Απαιτείται άδεια για τη δημοσίευση περιεχομένου αν δεν το δημιούργησες εσύ;
3. Έχεις δώσει ανοιχτά οποιαδήποτε προσωπικά δεδομένα, δικά σου ή άλλων;

Για να προστατεύσεις τον εαυτό σου στο διαδίκτυο, πρέπει :

- Να αποφύγεις την ηλεκτρονική κοινοποίηση παραπληροφόρησης
- Να αποκτήσεις έναν ισχυρό κωδικό πρόσβασης στις πλατφόρμες κοινωνικών μέσων/ψηφιακών μέσων
- Να κάνεις χρήση τείχους προστασίας
- Να είσαι επιφυλακτικός/ή για ύποπτες δραστηριότητες, αναρτήσεις, προφίλ λογαριασμών και τοποθεσίες Web.

Σημαντική συμβουλή

Η κατανόηση των κινδύνων που αντιμετωπίζουμε όλοι στο διαδίκτυο σου επιτρέπει να πλοηγείσαι σε ασφαλή και ακίνδυνα ψηφιακά περιβάλλοντα!

Έλεγε τις γνώσεις σου, κάνοντας το ακόλουθο κουίζ

1^η Ερώτ.	Το προστατευόμενο περιεχόμενο του/της δημιουργού θεωρείται πνευματική ιδιοκτησία	Σωστό	Λάθος
2^η Ερώτ.	Η πνευματική ιδιοκτησία δεν μπορεί να αγοραστεί από τον/τη δημιουργό.	Σωστό	Λάθος
3^η Ερώτ.	Η μη τήρηση και η έλλειψη σεβασμού των κανόνων πνευματικής ιδιοκτησίας του ψηφιακού κόσμου μπορεί να οδηγήσει σε παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων και σε νομικές ενέργειες.	Σωστό	Λάθος
4^η Ερώτ.	Κάθε δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιηθεί ελεύθερα, σύμφωνα με τον συντάκτη, ανεξάρτητα από το πώς επηρεάζει τους άλλους.	Σωστό	Λάθος
5^η Ερώτ.	Η χρήση ενός ισχυρού κωδικού πρόσβασης δεν θα κάνει καμία διαφορά σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας στο διαδίκτυο.	Σωστό	Λάθος

Σωστές απαντήσεις

Σωστό: Ε1, Ε3

Λάθος: Ε2, Ε4, Ε5

Μαθησιακές δραστηριότητες

 <p>Τύποι δραστηριοτήτων</p>	<ol style="list-style-type: none">1. Συμπλήρωσε το ακόλουθο κουίζ: https://edu.gcfglobal.org/en/internetsafety/internet-safety-quiz/1/2. Πόσα έκανες σωστά; Η κατανόηση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων μπορεί να σε βοηθήσει να είσαι πιο ασφαλής στον ψηφιακό κόσμο. Απάντησε στις ακόλουθες ερωτήσεις αυτεπίγνωσης:<ol style="list-style-type: none">a) Πιστεύεις ότι είσαι ένας/μία ασφαλής ψηφιακός πολίτης;b) Γιατί νομίζεις ότι είναι σημαντικό να γνωρίζεις τους πιθανούς κινδύνους στο διαδίκτυο;c) Πώς θα μπορούσε αυτό να σε ωφελήσει στην προσωπική και επαγγελματική σου ζωή;d) Πόσο σίγουρος/η αισθάνεσαι με τις τρέχουσες ρυθμίσεις απορρήτου στον λογαριασμό σου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;e) Με ποιον τρόπο θα μπορούσες να προστατεύσεις καλύτερα τον εαυτό σου από ηλεκτρονικές απειλές; Δημιούργησε τη δική σου κοινωνική επιχείρηση - τι μπορείς να κάνεις για την κοινότητά σου;
 <p>Σύνδεση δεξιοτήτων</p>	<ul style="list-style-type: none">• Αυτοδιαχείριση• Πρωτοβουλία
 <p>Μέθοδοι διδασκαλίας</p>	<ul style="list-style-type: none">• Απεικόνιση• Κριτική σκέψη
 <p>Απαιτούμενοι πόροι</p>	<ul style="list-style-type: none">• Στυλό και χαρτί• Ψηφιακές συσκευές• σύνδεση στο Διαδίκτυο
 <p>Διάρκεια</p>	40 λεπτά

